

مسالمت‌آمیز و احترام به قواعد بین‌المللی اعلام شده است. در همین راستا نوشتار زیر به انگیزه‌ها و اهداف امارات در روابط با پاکستان پرداخته است.

انگیزه‌ها و اهداف امارات در روابط با پاکستان

فرزاد رضانی بونش

پژوهشگر مسائل منطقه‌ای

شمس

سیاسی و ژئوپلیتیک

درواقع سیاست خارجی امارات در رابطه با پاکستان نیز بر پایه دوستی و عدم‌مداخله در امور سایر کشورها، اقتصاد آزاد و همزیستی مسالمت‌آمیز و احترام به قواعد بین‌المللی اعلام شده است. در این‌بین امارات متحده عربی به‌عنوان یکی از ثروتمندترین کشورهای خلیج‌فارس برای بدل به بازیگر مهم در خاورمیانه در چند سال گذشته بیشتر وارد حوزه منطقه‌ای شده و کاهش تهدیدات و افزایش نقش منطقه‌ای از ابعاد مهم روابط منطقه‌ای امارات در روابط با پاکستان است. در همین راستا دیدارهای مقامات سیاسی بین دو کشور در سال‌های گذشته افزایش‌یافته و در سال گذشته

پاکستان از اولین کشورهای دارای روابط دیپلماتیک با امارات متحده عربی است. روابط امارات متحده عربی و پاکستان چشم‌انداز همکاری گسترده در زمینه‌های مختلف را نشان می‌دهد. در این میان هرچند امارات عربی متحده، شامل ابوظبی، دبی، شارجه، عجمان، فجیره، راس‌الخیمه و ام‌القوین هرکدام در سیاست‌های داخلی روش و تصمیم‌گیری‌های خاص خود را دارند و برنامه دقیقی برای تعیین سیاست خارجی کشور وجود ندارد، اما طبق سخنان مسئولان، سیاست خارجی امارات بر پایه دوستی و عدم‌مداخله در امور سایر کشورها، اقتصاد آزاد و همزیستی

شیخ خلیفه، هنگام دیدار با نواز شریف، نخست‌وزیر پاکستان، روابط امارات و پاکستان را برجسته و در حال توسعه " توصیف کرد و بر ضرورت همکاری دو طرف برای ادامه نقش خود در زمینه سود دوجانبه و تأکید بر تمایل امارات برای ادامه حمایت از مردم پاکستان تأکید کرد.

گذشته از این شناسایی طالبان از سوی امارات در گذشته، تبدیل شدن دویی به مقر مذاکراتی طالبان از پتانسیل‌های همکاری مشترکی برای امارات و پاکستان است، اما در حالی که پاکستان همچنان تردید دارد که حمایت از گروه‌های خشونت‌آمیز را به عنوان ابزار نفوذ منطقه‌ای در نظر نگیرد. حمله سال گذشته در ژانویه 2017 در قندهار و مرگ 5 کارمند دیپلماتیک امارات متحده عربی توسط طالبان افغان در شرایطی بود که افغانستان پاکستان را متهم کرد. این امر به نوعی چالشی در

اختلاف نظر پاکستان با امارات تلقی می‌گردد.

در بعد دیگری با وجود تلاش برای توسعه روابط سیاسی در حوزه‌هایی اختلاف نظرهایی بین دو کشور وجود دارد.

جنگ یمن و سپس بحران قطر چالشی در روابط امارات و پاکستان در سال‌های اخیر بوده و وضعیت روابط سیاسی پاکستان با امارات پس از خودداری پاکستان از اشتراک در اقدام نظامی علیه یمن رو به چالش گرایید و حتی گزارش‌هایی بیان‌کننده نارضایتی امارات از مواضع سیاست خارجی پاکستان داشت و اماراتی‌ها درخواست شفاهی سفارت پاکستان در ابوظبی برای تنظیم مکالمه تلفنی نخست‌وزیر پاکستان با نخست‌وزیر امارات را موکول به هماهنگی از طریق مجاری رسمی نموده‌اند. در همین راستا انور قرقاش وزیر مشاور در امور خارجی امارات در پیامی پاکستان را متهم به بی‌وفایی و تنها گذاشتن دوستان عرب نمود و تهدید

به‌تلافی کرد در همین راستا از مؤدی نخست‌وزیر هند استقبال و قراردادهای سیاسی، امنیتی و اقتصادی متعددی را با دشمن سنتی پاکستان امضا نمود و سپس به‌عنوان میهمان ویژه در مراسم روز استقلال و رژه اردوی هند اشتراک نمود. در ادامه این نوع اختلافها موضع میانه پاکستان در بحران بین عربستان و امارات با قطر، و حمایت قطر از جریانات اخوانی در منطقه و جماعت اسلامی پاکستان و همراهی با دولت ترکیه ناخشنودی اماراتی‌ها را در پی داشته و ضربه‌ای به روابط امارات و پاکستان وارد آورد.

در بعد ژئوپلیتیک نیز بندر گوادر بخشی از پروژه کمربند و جاده چین در سال 2013 قرار است نقش مهمی در انتقال کالاها از چین به کشورهای خلیج و خاورمیانه منتقل بازی کند. اهمیت بندر، موقعیت استراتژیک آن در جنوب غرب پاکستان، مشرف به دریای عرب در نزدیکی تنگه

هرمز در حالی است که دبی با سرمایه‌گذاری در زیرساختها برای تبدیل‌شدن به یکی از بزرگترین مراکز جهانی برای تجارت، امور مالی و گردشگری حرکت می‌کند و مسلماً گوادر را رقیبی برای خود می‌بیند. لذا رقابتی بین امارات متحده عربی، هند و امریکا از یکسو، چین، پاکستان، قطر و روسیه از سوی دیگر در این حوزه در میان است. بنابراین امارات برای مبارزه با طرح چینی پاکستان حساس است. این امر در شرایطی است که قصد سرمایه‌گذاری قطر در بندر گوادر پاکستان نیز نفوذ استراتژیک دبی در منطقه را تهدید می‌کند. این نقطه بحرانی با جنگ اقتصادی خاموش بین پاکستان، چین از یکطرف و امریکا و امارات متحده عربی خواهد شد. در واقع گسترش بندر گوادر در پاکستان تأثیر منفی بر منافع امارات متحده عربی دارد و همین موضوع گاه سبب شده برخی مقام‌های اماراتی چون خلفان رئیس پلیس دبی در

حمایت از بلوچستان مستقل
مواضعی را اعلام کنند.

دفاعی نظامی:

پس از استقلال امارات سهم پاکستان در تکامل نهادهای کلیدی امارات مانند نیروهای مسلح، پلیس و... مهم بوده و در دهه 1970 پاکستان با یک پروتکل نظامی مأموران پاکستانی را برای آموزش و خدمت در نیروهای مسلح و پلیس این کشورها فعال کرد. در واقع ارتش پاکستان نقشی تاریخی در کمک به آموزش و تجهیز ارتش امارات متحده عربی، مانند آموزش خلبانان جنگنده نیروی هوایی امارات متحده عربی داشته و بسیاری از نظامیان پاکستان پس از بازنشستگی، همکار یا مشاور امنیتی دولت امارات متحده عربی بوده‌اند. در این میان امارات به‌عنوان کشوری با وسعت و جمعیت اندک، آسیب‌پذیری‌ها و نقاط ضعف عمده‌ای دارد و این امر باعث همکاری‌های ژئوپلیتیک و

سیاسی امنیتی این کشور با قدرت‌های بزرگ و منطقه‌ای است. با این حال، امارات در پی تعقیب اهداف و منافع در روابط خارجی خود در عرصه دفاعی و نظامی، به توسعه همکاری‌ها و خریدهای تسلیحاتی عمده‌ای برای افزایش سطح امنیت خود اقدام کرده است. در همین راستا از نگاه اماراتی‌ها افزایش همکاری‌های نظامی و دفاعی با پاکستان در حوزه‌هایی چون افتتاح دانشکده افسری امارات متحده عربی در وزیرستان سرمایه‌گذاری امارات متحده عربی در کارخانه مهمات‌سازی پاکستان (بزرگ‌ترین تولیدکننده سلاح و تسلیحات نظامی این کشور) قراردادهای مشترک پاکستان و امارات برای اجرای پروژه‌های مشترک در راستای تولیدات نظامی و گسترش روابط دفاعی مدنظر بود است.

اقتصاد

امارات به‌عنوان یکی از مهم‌ترین شرکای اقتصادی و تجاری پاکستان تبدیل‌شده و تجارت بین دو کشور در سال‌های اخیر به بیش از ده میلیارد دلار رسید. هم‌اکنون امارات یکی از بزرگترین سرمایه‌گذاران و از بزرگترین سرمایه‌گذاران در میان شورای همکاری خلیج‌فارس در پاکستان (GCC) است. شرکت‌های چندملیتی در بخش‌های مختلفی در پاکستان برای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌گذاری مشترک حضور دارند. امارات جزو چند سرمایه‌گذار خارجی بزرگ در پاکستان است و ارزش این سرمایه‌گذاری‌ها در حدود 20 میلیارد دلار است.

در بعد دیگری از جمعیت حدود 9 میلیون نفر امارت تنها یکمیلیون را اماراتی‌های بومی تشکیل می‌دهند و پاکستان از کشورهایی است که تعداد زیادی از شهروندانش (یا حدود 1.4 میلیون نفر) در امارات متحده عربی مشغول به

کار هستند. مهاجران پاکستانی در امارات متحده عربی از طریق انتقال پول سالانه حدود میلیاردها دلار به پاکستان می‌فرستند. در حال حاضر کار بیش از 26 شرکت اماراتی در پاکستان، در بخش‌های جدید برای توسعه اقتصادی، مبادلات تجاری و اقتصادی بین دو کشور حضور دارند و بیش از 28 موافقت‌نامه و یادداشت تفاهم شامل اجتناب از مالیات مضاعف و ارتقاء و حفاظت از سرمایه‌گذاری دوجانبه و وجود دارد. با این حال امارات متحده عربی هند را بیشتر از پاکستان مهم‌تر می‌داند و تفاوت اندازه بین دو همسایه آسیای جنوبی در مقایسه با 60 میلیارد دلار در تجارت دوجانبه بین امارات متحده عربی و هند، حجم تجارت با پاکستان در سال 2015 تنها 7 میلیارد دلار است.

دیپلماسی عمومی:

امارات در چشم‌انداز 2021 خود را به‌عنوان الگوی پیشرفت و توسعه در منطقه مطرح کرده است و کوشش می‌کند خود را به‌عنوان یکی از قدرتهای تأثیرگذار منطقه در عرصه بین‌المللی نشان دهد. در این راستا آن‌ها برای نفوذ در افکار عمومی و تأثیرگذاری در دیپلماسی عمومی از ابزارها و اقدامات مختلفی استفاده می‌کند. در این میان ظهور سازمان‌های غیردولتی امدادرسان و خیریه امارات در سیاست خارجی (حدود ۶۰ مؤسسه چون مؤسسات خیریه مؤسسه دبی لرعایه النساء والأطفال و مؤسسه محمد بن راشد آل مکتوم للأعمال الخیریه والإنسانیه) در سیاست‌گذاری‌ها و قدرت نرم این کشور مدنظر است. این مؤسسات با توجه به مباحثی چون فرهنگی و آموزشی، پرداخت هزینه‌های تحصیل، پرداخت بودجه برای برنامه‌های فرهنگی امارات را به‌عنوان یکی از الگوهای موفق توسعه در راستای اهدافی مانند کسب وجهه

بین‌المللی، اثرگذاری منطقه‌ای و گسترش اسلام صوفیانه، مرجع فصل نوین تمدن اسلامی معرفی می‌کند. در همین راستا در ژانویه 2011 امارات به‌منظور کمک به پاکستان، کاهش تأثیر سیل و بازسازی زیرساخت‌ها به اجرا گذاشته شد. در همین راستا نیز اخیراً امارات متحده عربی قراردادهای سرمایه‌گذاری 200 میلیون دلاری با پاکستان امضا کرد و در مرحله سوم سرمایه‌گذاری امارات متحده عربی در پروژه‌های مشترک با پاکستان کمک به مردم و تکمیل پروژه‌های همگانی مدنظر قرار گرفت.

استفاده از مطالب با ذکر منبع آزاد است.

متون سیاستی منتشرشده در شمس، بیانگر دیدگاه نویسندگان بوده و لزوماً نظر این شبکه نیست.